

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма - Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Адміністративна відповідальність
Викладач (-і)	Федорончук Андрій Володимирович, викладач кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту, кандидат юридичних наук
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-34
Е-mail викладача	andriy.fedoronchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з графіком, розміщеним на сайті кафедри https://kkmtap.cnu.edu.ua/rozklad-zaniat/ . Можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, щодо стосується індивідуальних науково-дослідних завдань для додаткових балів.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) як адміністративно-правовий інститут та законодавство з притягнення до цього виду юридичної відповідальності, а також практика реалізації відповідних норм різноманітними суб'єктами.</p> <p>Навчальна дисципліна «Адміністративна відповідальність» має надзвичайно велике значення для підготовки фахівців з юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи, без яких неможливе повноцінне засвоєння багатьох знань в галузі адміністративно-правової діяльності органів державної влади щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Зокрема, це знання у сфері принципів та функцій адміністративної відповідальності, порядку накладення та видів адміністративних стягнень, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, тощо. Тому дуже важливо допомогти студентам-правознавцям систематизувати основні загальнотеоретичні правові знання та положення нормативно-правових актів.</p> <p>Як інститут адміністративного права, яке пов'язане з управлінською</p>	

діяльністю (адмініструванням), адміністративна відповідальність аналізує проступки в різних сферах життєдіяльності суспільства (публічного адміністрування), що вчиняються фізичними і юридичними особами й розглядаються уповноваженими органами; і є порушенням правових норм, та не тягнуть за собою кримінальну чи цивільно-правову відповідальність.

Даний навчальний спецкурс має велике значення для підготовки фахівців юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи та навички аналізу та застосування деліктних правових норм, без яких неможливе повноцінне забезпечення громадської безпеки та правопорядку, організація праці та виробничої діяльності, захист прав та свобод людини.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» є систематизоване вивчення порядку та особливостей здійснення кваліфікації адміністративних проступків та процедура притягнення осіб, які їх вчиняють до відповідальності (застосування заходів фізичного, психологічного та матеріального характеру до винних осіб – заходів забезпечення провадження та адміністративних стягнень).

Основними цілями вивчення навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» є набуття студентами знань та розуміння змісту порушень правових норм, які будуть адміністративними проступками (правопорушеннями), формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації адміністративної правосуб'єктності учасників адміністративно-деліктних правовідносин, правильне застосування правових норм з притягнення до адміністративної відповідальності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел права та результатів наукових досліджень адміністративно-деліктних відносин.

Здатність застосовувати знання адміністративно-правових приписів у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області адміністративного права та основ професійної діяльності, місця адміністративно-деліктних відносин в адміністративному праві.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в сфері адміністративного права.

Прагнення до формування та усвідомлення свого адміністративно-правового статусу в суспільних відносинах.

Спеціальні компетентності:

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття і елементи адміністративно-правового механізму притягнення до юридичної відповідальності.

Здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері публічного адміністрування.

Здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення

чинного адміністративного законодавства.

Здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів адміністративно-правового захисту й забезпечення прав та інтересів громадян у сфері публічного адміністрування.

Здатність до логічного, критичного, системного аналізу документів; розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію адміністративно-правовим відносинам.

Програмні результати навчання:

Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Очна /денна форма навчання	
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	081 Право	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Практ. заняття	Сам робота
ТЕМА 1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Місце адміністративної відповідальності серед інших видів юридичної відповідальності та серед відносин, які є предметом	1	2	8

вивчення адміністративного права.			
ТЕМА 2. Історія становлення, джерела та функції адміністративної відповідальності	1	2	8
ТЕМА 3. Адміністративні правопорушення: ознаки, види, склад	2	4	8
ТЕМА 4. Поняття, види та порядок накладення адміністративних стягнень	2	2	8
ТЕМА 5. Провадження у справах про адміністративні правопорушення	2	2	8
ТЕМА 6. Адміністративна відповідальність фізичних осіб	2	4	12
ТЕМА 7. Адміністративна відповідальність юридичних осіб	2	2	8
Всього:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p> <p>Форми оцінювання: оцінювання усних та письмових відповідей здобувачів через поточний роль на семінарському (практичному) занятті; при контролі самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, а також підсумковому контролі.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює</p>

	<p>всі змістові модулі. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ).</p> <p>На письмову модульну контрольну роботу вноситься тестові завдання, що завантажені на платформу дистанційного навчання</p> <p>Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри, а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумково го контролю	<p>Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p>Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимального 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри. Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт у формі реферату або характеристики нормативно-правового акту.

Реферат оформляється обсягом від 10 до 12 сторінок. Зазначаються структурні частини: вступ, план, основний текст (зміст питань), висновки, список використаних джерел. Реферати пишуть на основі обраних з переліку

тем індивідуальних завдань, які оновлюються щороку та розміщені на кафедрі і кафедральному сайті.

Характеристика нормативно-правового акту полягає в описі даного документу: дати прийняття, набрання чинності; характеристика структури; розкриття його змісту.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Петровська І. І. Адміністративне право України: Хрестоматія. Івано-Франківськ : репозитарій ПНУ, 2023. 28 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18717>
2. Петровська І. І. Хрестоматія з адміністративного права України для ЄДКІ. Івано-Франківськ : репозитарій ПНУ, 2023. 183 с.
3. Адміністративне право України : підручник / В. В. Середа, О. Л. Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової.

Видання третє. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.

5. Петровська І.І. Правові основи публічного адміністрування зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України* Вип.65, 2024. С.107-119.

<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8521/8638>

6. Портал Дія. URL: <https://diia.gov.ua/>

7. Перелік (схема координації, каталог) діючих центральних органів виконавчої влади України:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#n38>

- Сайт КМУ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Федорончук А. Адміністративна відповідальність: методичні вказівки для практичних занять здобувачів освіти денної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Розміщено на сайті кафедри: <https://kkmtap.pnu.edu.ua/dlia-seminarskykh-denna-2/>

2. Федорончук А. Адміністративна відповідальність: методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти денної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Розміщено на сайті кафедри: <https://kkmtap.pnu.edu.ua/dlia-samostijnoi-denna-2/>

Викладач

Андрій ФЕДОРОНЧУК